

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Інститут філології
Кафедра журналістики

ЧУЛКОВА АННА ВІТАЛІЇВНА

МИКОЛАЇВ КОРАБЛЕБУДІВНИЙ: МУЛЬТИМЕДІЙНА ІСТОРІЯ

Напрямок підготовки 6.030301 «Журналістика»

Автореферат
бакалаврського проекту
на здобуття ступеня бакалавра

Миколаїв – 2019

Роботу виконано на кафедрі журналістики Чорноморського національного університету імені Петра Могили, Міністерство освіти і науки України.

Науковий керівник: кандидат філологічних наук, доцент б.в.з.
Тулузакова Ольга Геннадіївна,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили, доцент кафедри журналістики.

Рецензент: кандидат філологічних наук, доцент
Пономаренко Сергій Сергійович,
Чорноморський національний університет імені
Петра Могили, доцент кафедри української філології,
теорії та історії літератури.

Захист відбудеться «25» червня 2019 р. у Чорноморському національному університеті імені Петра Могили.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність дипломного проекту зумовлена важливістю висвітлення історичного розвитку, сучасних проблем та перспектив реконструювання суднобудування в Україні і, зокрема, у Миколаєві. Також важливо дослідити стан урбаністичної журналістики в Україні та світі, проаналізувати історію її розвитку, функціонування в інших країнах світу та перспективи роботи в Миколаєві.

Мета дослідження: опублікувати матеріали, що усебічно розкривають тему урбаністичної журналістики і кораблебудування в Миколаєві.

Відповідно до поставленої мети треба виконати такі **завдання**:

- 1) проаналізувати теоретичні засади та з'ясувати значення поняття «урбаністична журналістика» та «кораблебудування»;
- 2) дослідити стан урбаністичної журналістики в Україні та світі, історичний розвиток та сьогодення;
- 3) визначити проблематику та перспективи розвитку журналістики, що висвітлює тему кораблебудування;
- 4) дослідити жанри, напрямки та історичне підґрунтя висвітлення кораблебудування в миколаївських ЗМІ;
- 5) визначити шляхи підвищення рівня ефективності та можливості розширення аудиторії;
- 6) висвітлити події та проблеми, що пов'язані з історичними та сучасними подіями кораблебудування в Миколаєві.

Об'єктом дослідження є урбаністична журналістика в Миколаєві, а також медіаматеріали, пов'язані з кораблебудуванням у Миколаєві.

Предметом дослідження є урбаністичні заходи та події міста, особливості створення інформаційного поля довкола проблем кораблебудування.

Методи дослідження:

- 1) Аналіз. Вивчення та дослідження інформації щодо кораблебудування та різних форм його виявів та використання її для створення медіаматеріалів.

2) Пізнавальний. Робота над зібраною інформацією, детальне вивчення теми кораблебудування для створення наукового підґрунтя.

3) Візуалізаційні. Використання фото та відео у науковому дослідженні допомагає усебічно висвітлити досліджувану проблему.

4) Абстрагування. Фільтрування потоку інформації під час пошуку. Через те, що наукове дослідження має на меті дослідити стан кораблебудування в Миколаєві, то інформацію про розвиток суднобудування в усьому світі використовувати не треба, тому що вона не стосується нашого наукового дослідження.

5) Постановка проблеми. Один з головних методів у дослідженні, адже, визначившись з проблемою, можна починати роботу над збором та обробкою інформації, через що коло тем, що цікавлять, конкретизується.

6) Термінологічний. Для опису основних видів діяльності в кораблебудуванні обов'язковим є використання корабельної та морської термінології. Це спрощує завдання описати певні процеси та більш точно розповісти про структуру роботи.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що було здійснено аналіз кораблебудування в Миколаєві в різних його виявах. Було проаналізовано історичну складову розвитку міста, приділено увагу сучасному стану та новим проявам кораблебудування в місті та перспективам розвитку міста, спираючись на діяльність людей, які мають відношення до кораблебудування. Також було систематизовано основні історичні пам'ятки, що мають історичне значення для Миколаєва як кораблебудівного міста. Було проведено опитування серед мешканців міста з метою виявлення рівня обізнаності в темі кораблебудування.

Практичне значення опублікованих матеріалів полягає в тому, що їх можна використовувати для подальших досліджень кораблебудування в регіоні, Україні чи на світовому рівні. Окрім цього, це може привернути увагу влади до проблем сучасного стану кораблебудування, що може сприяти його відновленню.

Апробація. Матеріали наукового дослідження були опубліковані на сайті <http://www.solnik.com.ua> та у соціальні мережі «Facebook» (режим доступу: <https://www.facebook.com/profile.php?id=100010666778069>).

Структура наукового проекту. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, додатків та списку літератури. Загальний обсяг роботи – 47 сторінок.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У *вступі* обґрунтовано актуальність теми дипломного проекту, визначено об'єкт, предмет, мету і завдання, методи, розкрито наукову новизну роботи, окреслено теоретичне і практичне значення здобутих результатів та форми їх апробації.

У *першому розділі* «Теоретичні засади дослідження урбаністичної журналістики» було опрацьовано матеріали про урбаністичну журналістику в світі, Україні та, зокрема, в Миколаєві.

Урбаністична журналістика – є проявом «нової журналістика», яка має на меті висвітлювати проблеми міського способу життя, мобілізацію міського населення навколо суспільних проблем та направляти на шлях вирішення цих завдань.

Урбаністика в першу чергу стосується облагородження міст як одиниць суспільної діяльності. Вона з'являється на основі переходу частини населення до міста та початків міського способу буття. З кожним десятиліттям він набував все більшої популярності і зараз в містах на планеті живе більше 80% всього населення. Цей факт робить урбаністичну журналістику необхідною складовою нормально мирного життя громадян. Адже журналістика покликана формувати громадську думку та впливати на суспільну свідомість. Таким чином через ЗМІ є можливість формувати у масовій аудиторії певні стереотипи та пропагувати норми життя.

На урбанізацію міста впливають також форми його існування. Міста, які певним чином залежать від моря чи річки, розвивались та формували в інший

спосіб, ніж ті, що не мали виходу до певного водяного простору. Через суднобудування формувались певні звичаї, традиції, суспільний устрій громадян, адже їм треба було пристосовуватись до життя в місті з портом. Такі міста розвивались швидше в інтернаціональному значенні, адже мандрівники та дослідники привозили з різних країн факти та традиції, які приживались в місті та ставали частиною їхньої культури. Багато мореплавців привозили історії, які розповсюджувались серед населення за допомогою засобів масової інформації, ставали темами для обговорення, формували певні думки та погляди.

Є міста, які були створені лише завдяки функціонуванню моря та суднобудування. Прикладом такої урбаністичної одиниці є Миколаїв. Місто, що було збудоване як верф, перетворилося на місце для життя багатьох суднобудівників, які приїздили з різних міст та сіл, привозячи звідти свої традиції та культуру, на основі якої формувалась індивідуальна культура Миколаєва.

Тож, урбанізація в поєднанні з засобами масової інформації формують підґрунтя для існування певної міської одиниці суспільства, його громади, які мають свої погляди на життя власного міста.

У *другому розділі* «Миколаїв кораблебудівний: мультимедійна історія» було представлено 10 публікації, які були підготовлені для проекту «Миколаїв кораблебудівний». Їх було розміщено на інтернет-порталі <http://www.solnik.com.ua>. Серед них:

- фотопроєкт «Один зі ста кращих музеїв світу» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1280>);
- стаття «Майбутнє миколаївського суднобудування в руках малих судномоделістів» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1457>);
- інтерв'ю «Морські плани Могилянки» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1508>);
- стаття «Яке сьогодні миколаївське кораблебудування?» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1374>);

- стаття «Океан хвилюється раз, Океан хвилюється два...» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1664>);
- інтерв'ю «Ті, що бачать вітер» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1681>);
- опитування «Що жителі міста знають про миколаївське кораблебудування?» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1746?fbclid=IwAR26gI24r0Mn9wxy-fBQNUfU8Vqae2YiE9EXsPuXbRLgpoSeBOOA9DaCVQY>);
- стаття «Корабель, на честь якого назвали місто» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1750>);
- фотопроєкт «Місця, що зберігають морську історію» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1920>);
- стаття «Про жінку на кораблі та різні інші штуки» (режим доступу: <http://www.solnik.com.ua/archives/1896>).

Загальна кількість фото – 50, відео – 5 (хронометраж – 25 хвилин).

У ході роботи над мультимедійним проектом було створено десять публікацій на тему «Миколаїв кораблебудівний». Це статті, відео та фоторепортажі, присвячені кораблебудуванню, його розвитку та сучасному стану. Було зібрано великий обсяг інформації, за допомогою інтерв'ю, спостереженню та опитуванню.

Загалом, завдяки проекту, було висвітлено багато граней кораблебудування в місті як в історично контексті, так і сучасний стан. Таким чином можна привернути увагу до проблем, які є, та залучити соціум до їх вирішення.

Миколаївське кораблебудування має визначну історію. Особливого значення набуває той факт, що саме місто було збудоване як верф для ремонту та будівництва кораблів, яка згодом перетворилась на окрему урбаністичну одиницю.

Незважаючи на відсутність належного фінансування, Миколаїв залишається містом корабелів. Він розвивається та зберігає свою історію. І

мешканці міста впевнені, що будівництво відновиться і Миколаїв знов отримає статус одного з найбільших кораблебудівних осередків.

ВИСНОВКИ

Урбаністична журналістика – це вид журналістської діяльності, який направлений на розкриття та висвітлення проблем, які є в місті, та створення платформи для обговорення та запровадження громадських ініціатив. Основною метою урбаністичної журналістики є привернення уваги до проблем міста та суспільства. Діяльність такого роду журналістів є важливою в аспекті розвитку міст та покращення життя населення в них. Вони порушують гострі та необхідні питання, що стосуються благоустрою міста та підтримання в ньому порядку для зручної життєдіяльності.

Світова та українська урбаністична журналістика трансформуються і переходять в розріз громадської журналістики. Це не просто статті, це вже заклики до дій. Журналісти намагаються розставляти акценти, щоб заохотити населення діяти на благо міста, в якому вони живуть. У ЗМІ висвітлюються різні програми та заходи, що пов'язані з діяльністю на користь міста. Це можуть бути суботники, концерти, тренінги, фестивалі, тобто події, що об'єднують людей та мобілізують до дій.

Основним способом сповіщення аудиторії про проблему – це новинна журналістика та публіцистика. Новинна висвітлює інформацію про подію, яка сталась або має статись. Це загальне оповіщення про проблему, яка дуже швидко розповсюджується серед людей за допомогою різних каналів оповіщення: газети, телебачення, інтернет.

Над дослідженням урбаністичної журналістики в Україні працюють такі науковці та журналісти як А. Рудченко, Н. Федотова, М. Свалова, С. Шебеліст, О. Деяк-Якобишин та інші.

Одним з визначних аспектів урбаністичної журналістики Миколаєва було й залишається кораблебудування. Воно має вагоме історичне підґрунтя та тривалий шлях розвитку. Кораблебудування бере свій початок з будівництва

верфі та спуску на воду першого корабля – фрегат «Святий Миколай». Це був перший крок у розвитку міста та його кораблебудівного майбутнього. На території миколаївських заводів було збудовано велику кількість суден різного типу та призначення. Це були як військові кораблі, оснащені зброєю, так і торговельні та продовольчі судна, що слугували для морської торгівлі та промислових потреб в межах регіону.

На території міста збудували багато важливих адміністративних будівель, які слугували будинками для офіцерів та адміралів Чорноморського флоту. В них відбувались урочисті заходи та обговорювались стратегічні дії ведення морських боїв. Було збудовано також казарми для юнкерів. Це були місця, де вони могли жити та навчатись мореплаванню. Їм розповідали про побудову судна, основні правила поведження в морі, про навігаційні систему та військові стратегії.

Щодо урбаністичної журналістики в час розвитку кораблів, то вона мало висвітлювала кораблебудування. Особливо це відбувалось в період будівництва військових кораблів та гонки озброєнь. Країни боялись, що противники зі ЗМІ можуть дізнатись про розміщення кораблів та важливих стратегічних об'єктів. Тому будь-яка згадка про корабельну діяльність країни заборонялась та підлягала цензурі. У деяких ЗМІ навіть не публікували прогноз погоди, бо вважалось, що це може допомогти ворогу розробити стратегічний план з бомбардування.

У Миколаєві тема кораблебудування в журналістських матеріалах має форму критичних або аналітичних статей. Їхньою основною метою є привернення уваги до проблеми розвитку кораблебудування, його відновлення та налагодження процесу будівництва кораблів. Такі матеріали часто присвячені певним історичним датам, які мають важливе значення для історичного аспекту міста та торкаються теми кораблебудування. Це можуть бути інтерв'ю з представниками цієї галузі, які раніше працювали на заводі або служили в морі, фоторепортажі, що демонструють сучасний стан

кораблебудування, аналітичні статті експертів, які розповідають про перспективи розвитку.

Тож, для привернення уваги до теми кораблебудування в місті була виконана робота над мультимедійним проектом. У ході виконання роботи було зібрано інформацію з різноманітних джерел та підготовлено десять публікацій у різноманітних формах та жанрах. Вони розкривають тему розвитку кораблебудування в місті. Це набір матеріалів, що містять статті, фото та відео. Все це допомагає краще розкрити тему та привернути до неї увагу.

У ході виконання завдань було також проведено дослідження – опитування – яке показало рівень зацікавленості та обізнаності миколаївців у темі. За допомогою цих результатів можна розробляти план з підвищення рівня висвітлення цієї теми у ЗМІ та привернення до неї уваги у навчальних закладах.

Загалом, мультимедійний проект «Миколаїв кораблебудівний» об'єднав у собі тему кораблебудування в місті та прояви урбаністичної журналістики. Все тому, що тема кораблів є важливою для миколаївців через історичний аспект, це є історична цінність міста, яку пам'ятають та поважають. Це допоможе привернути увагу до проблеми застою заводів, відсутності фінансування та уваги від влади і, можливо, згрупує організації, які можуть допомогти відновити кораблебудування в Миколаєві.

Анотація

на кваліфікаційну роботу
на здобуття академічного ступеня бакалавра

Тема: Миколаїв кораблебудівний: мультимедійна історія.

Автор: Чулкова Анна Віталіївна

Науковий керівник: к.філол.н., доц.. б.в.з. Тулузакова Ольга Геннадіївна

Захищена “ ___ ” _____ 20__ р.

Дослідження кораблебудування в аспекті урбаністичної журналістики дає можливість проаналізувати та зрозуміти рівень розвитку цієї галузі в місті та обізнаність жителів у цій темі. Кількість та якість публікацій, присвячених цій темі, виразно демонструє, наскільки місто прагне відновити процес будівництва кораблів та може мобілізуватись, щоб вимагати уваги та належного фінансування від владних структур.

У дипломному проекті проаналізовано історичні матеріали, що є джерелами інформації про минуле кораблебудування в місті, а також зібрано інформацію про сьогоденний стан, проблеми, перспективи розвитку та форми існування кораблебудування.

Підготовлено й опубліковано матеріали, які стосуються історії та сьогодення миколаївського кораблебудування, зачіпають проблеми застою заводів, відсутності допомоги та низькому рівню обізнаності молодого покоління в історичному минулому міста, яке було одним із найбільших центрів кораблебудування. Зібрані матеріали вказують на необхідність розвитку урбаністичної журналістики в аспекті кораблебудування в місті.

Використання матеріалів дослідження може сприяти підвищенню рівня активності жителів міста та представників влади до вирішення проблеми занепаду кораблебудування.

Ключові слова: кораблебудування, урбаністика, урбаністична журналістика, Миколаїв, дослідження, суднобудування, розвиток, застій.

SUMMARY

Anna Chulkova. Mykolaiv shipbuilding: multimedia story. – Mykolaiv, 2019.

Shipbuilding is an important component of the development of Mykolaiv. From the beginning of the city's existence, it was created as a shipyard on the banks of the two rivers. Shipbuilding has a great historical value for the city.

The exploration of shipbuilding in the context of urban journalism provides an opportunity to analyze and understand the level of development of this industry in the city and awareness of the residents of this topic. The number and quality of publications devoted to this topic shows how much the city seeks to restore shipbuilding and if it can mobilize to demand attention and proper funding from governmental structures.

Published materials related to the history and the present state of Mykolaiv shipbuilding, address the problems of stagnation of factories, lack of assistance and a low level of awareness of the younger generation of the history of the city, which used to be one of the largest centers of shipbuilding. Moreover, it indicates the need to develop urban journalism in the context of shipbuilding in the city.

While working on the project, the topic of shipbuilding in Mykolaiv was studied in its different variations and from different sides, representing similar or opposite views. During the project, a large number of historical materials, which are sources of information about the past of shipbuilding in the city, were gathered and analyzed,. Moreover, information was collected on the current state of the industry, its problems, prospects of development, and the form of existence at present. In addition, various monuments of historical value for the research of the topic were analyzed.

The use of research materials can help in the development of urban journalism in the context of the shipbuilding industry and draw attention to the current problems. This can help increase the level of activity of the city's residents and authorities to solve the problem of shipbuilding decline.

Key words: shipbuilding, urbanism, urban journalism, Mykolaiv, research, shipbuilding, development, stagnation.